

УДК 811.161.2'1:7.071(092)

Антоній ШКУРКО,

*аспірант Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя
antonii.shkurko@gmail.com*

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНИХ АСПЕКТІВ ТВОРЧОСТІ КУЗЬМИ СКРЯБІНА (АНДРІЯ КУЗЬМЕНКА)

Анотація: Стаття присвячена аналізу наукових досліджень, які вивчають мовні аспекти творчості Кузьми Скрябіна (Андрія Кузьменка). Основна увага приділена аналізу публікацій, у яких йдеться про сленгові елементи, одоративну лексику та лінгвістичний феномен пісенного дискурсу у творчості митця. У статті розглядаються підходи українських дослідників-мовознавців до оцінки мовного стилю Андрія Кузьменка, зокрема його здатності передавати емоції, формувати образи та відображати соціокультурні реалії свого часу. Робота спрямована на узагальнення вже проведених наукових досліджень, що є основою для подальшого вивчення впливу творчості Кузьми Скрябіна на сучасну українську культуру.

Ключові слова: Кузьма Скрябін, українська культура, сленг, індивідуальний стиль, пісенний дискурс, одоративна лексика.

Постановка наукової проблеми. Творчість Кузьми Скрябіна (Андрія Кузьменка) викликає значний інтерес як серед дослідників української культури, так і лінгвістів. Його особливий мовний стиль, насамперед використання сленгу, розмовних форм, одоративної лексики та неологізмів, потребує глибокого вивчення. У сучасному україномовному науковому дискурсі вже існує низка публікацій, які аналізують мовну складову творчості Кузьми Скрябіна, однак їх систематизація й узагальнення досі залишаються недостатньо опрацьованими.

Актуальність проблеми обумовлена не лише художньою і соціокультурною значущістю творчості митця, але й тим, що його мовний стиль є цінним матеріалом для дослідження сучасної української мови у динаміці її розвитку. Аналіз проведених досліджень дає змогу виявити наукові підходи,

ключові ідеї та проблемні аспекти, які потребують подальшого розгляду. Це створює основу для комплексного розуміння мовного феномену Кузьми Скрябіна, його впливу на українське суспільство і культурну ідентичність.

Метою статті є аналіз та певна систематизація наукових публікацій, присвячених вивченню мовного стилю Кузьми Скрябіна (Андрія Кузьменка), зокрема використання сленгу, розмовної лексики та інших мовних особливостей у його творчості. Це передбачає систематизацію досліджень, визначення ключових підходів і методів, використаних авторами, а також виявлення перспективних напрямків для подальшого наукового опрацювання цієї тематики.

Виклад основного матеріалу. Кузьма Скрябін був не просто музикантом — він був митцем слова, який умів передати через пісні глибокі смисли, почуття та суспільні настрої. Його стиль, сленг, новотвори, одоративні образи — усе це стало частиною мовної культури сучасної України. Саме тому мова його творів вже неодноразово потрапляла у коло уваги українських науковців, таких, як Н. Гаврилюк та І. Зозюк, О. Є. Клещова, К. В. Тараненко та ін. Наявні наукові дослідження зосереджені на мовних аспектах його творчості, які відображають багатогранність його особистості та ту силу впливу, що його пісні мають на українців і донині.

У статті розглянуто дослідження Наталії Гаврилюк та Ірини Зозюк [1], яке акцентує увагу на сленгу як важливому елементу стилю Кузьми Скрябіна, що наближує його тексти до слухачів і відображає реалії життя. Також проаналізовано статтю Оксани Клещової [3], яка аналізує використання одоративної лексики, пов'язаної з запахами, як особливого засобу поетичного вираження, що додає творам митця емоційної глибини. Інша публікація О. Клещової [2] зосереджена на лінгвістичному феномені пісенного дискурсу, наголошуючи на філософських роздумах та патріотизмі митця. Ці публікації допомагають краще зрозуміти мову Кузьми Скрябіна як потужний інструмент, що передає його життєву філософію та унікальний погляд на світ.

Н. Гаврилюк та І. Зозюк у своїй статті зазначають, що український сленг у творчості Кузьми Скрябіна розвивається як особливий феномен, який відображає мовну та культурну реальність 90-х років XX століття і до сучасності. Вони наголошують, що значна частина сучасного українського сленгу формувалася під впливом інших мов, зокрема російської та англійської. Це пов'язано з активним культурним і соціальним обміном, а також із відкритістю української молодіжної культури до іноземних тенденцій та мовних запозичень. Наприклад, у текстах Скрябіна часто зустрічаються кальковані або адаптовані англіцизми, такі як «хеппі енд», «окей», а також російськомовні запозичення на зразок «прикол» чи «товпа».

Утім, автори статті підкреслюють, що, попри значну кількість запозичень, український сленг має і власні, унікальні елементи, які розвинулися на основі національної мовної традиції. «Кузьма Скрябін своєю мовотворчістю дає поштовх розвитку власне українського сленгу, оскільки вживає не лише поширені в розмовному мовленні сленгізми російського чи англійського походження, а й українського» [1, с. 43]. Це слова та вирази, що виникли з українських лексичних чи словотвірних коренів, як-от «хлопаки», «гальмонути», «доперти». Подібні вирази надають сленгові Скрябіна національної специфіки, яка робить його стиль упізнаваним та відображає унікальні риси української культури.

Н. Гаврилук та І. Зозюк наголошують на важливості дослідження українського сленгу, оскільки він є не тільки засобом вираження молодіжної культури, а й важливим елементом розвитку української мови загалом. Як зазначають мовознавиці, сленг, попри свою обмежену сферу використання, здатний оновлювати мову і служити віддзеркаленням сучасних реалій. Кузьма Скрябін, на їх думку, активно застосовуючи сленг у своїх текстах, стимулює цей розвиток, вводячи до своїх творів не лише загальноновживані сленгові слова, але й нові лексичні форми, адаптовані під сучасну українську культуру та побут.

У статті О. Клещової зосереджено увагу на вивченні лексики у творчості Андрія Кузьменка, пов'язаної із запахами. Авторка зосереджується на тому, як запахи, що згадуються в його текстах, допомагають створювати живі, насичені образи й викликають певні асоціації та емоції у слухачів. В Андрія Кузьменка запахи стають не просто частиною описів, а важливими елементами, які збагачують його поезію додатковими сенсами та глибиною.

Одоративна лексика у творах Андрія Кузьменка виконує емоційно-виражальну функцію, створюючи у піснях асоціації, які можуть бути як приємними, так і неприємними. У статті О. Клещової аналізуються різні типи запахів, які часто зустрічаються у текстах митця, що здебільшого мали приємну асоціацію: «Якщо розглядати запах відносно характеристики приємний/неприємний, то, безперечно, можемо констатувати, що в поетичній творчості він (запах) частіше асоціюється з домінантою приємний, що цілком виправдано естетичністю поезії як мистецького жанру» [3, с. 144]. Це запахи, знайомі кожному, — «запах духів», «сигарет», «мандаринів», «димув». Кожен із цих запахів асоціюється з конкретними ситуаціями чи почуттями: аромат мандаринів може викликати спогади про свята, запах сигарет — про вечори у вузькому колі, а аромат духів — про особисті чи романтичні моменти. Запах «чебуреків» або «сигарет» викликає відчуття реальності, яка, можливо, недосконала, але впізнавана і близька. Інші запахи, як-от «запах неділі» використовується автором для передачі атмосфери вихідного дня, який часто

асоціюється зі спокоєм, затишком і розслабленням. Завдяки цим деталям текст стає більш глибоким і багатшаровим, дозволяючи слухачам пережити певні емоційні стани разом з автором. Отже, Андрій Кузьменко використовує одоративні образи як засіб для додавання більшої глибини та відтінків емоцій у свої пісні.

О. Клєщова доходить висновку, що одоративна лексика значно підсилює емоційний вплив текстів Андрія Кузьменка, роблячи їх особливо чутливими і доступними для сприйняття. Використання запахів у текстах пробуджує у слухачів асоціативні образи та емоції, які допомагають глибше відчувати зміст пісень. Одоративні елементи в поезії Андрія Кузьменка перетворюють буденні моменти на джерела спогадів і переживань, а це, у свою чергу, робить тексти ближчими та зрозумілішими для слухачів.

В іншій статті [2] О. Клєщова аналізує пісенний дискурс Андрія Кузьменка як явище, що виходить за рамки звичайної музики й має значну філософську та патріотичну складову. Авторка зосереджує увагу на тому, як через текстову частину своїх пісень він передає важливі ідеї та цінності, котрі відображають його особистий світогляд: «Кожен його пісенний текст був віддзеркаленням людського життя, енциклопедією із філософським баченням світу» [2, с. 331].

Дослідниця О. Клєщова робить акцент на використанні Андрієм Кузьменком лінгвокультури — особливих мовних засобів, які виражають національну ідентичність та цінності української культури. Вони роблять творчість Кузьми Скрябіна глибоко укоріненою в українській культурі та історії. Лінгвокультуреми в його текстах відіграють роль символів, які підсилюють патріотичні та культурні аспекти пісень, формуючи цілісне бачення світу Кузьми як митця, що переживає за свою націю. Наприклад, у пісні «Модна країна» є заклики до національної гордості та відданості рідній землі: «Не стидайся — то твоя земля, не стидайся — то Україна». Такі фрази відображають патріотизм і наголошують на важливості національної самоідентифікації.

О. Клєщова доходить висновку, що «... пісенний дискурс А. Кузьменка, колишнього лідера гурту «Скрябін», — це глибоко філософська лірика непересічної особистості, харизматичного лідера, який став іконою українського року, людиною-легендою, справжнім патріотом, пісенна творчість якого була віддзеркаленням людського життя, енциклопедією, книгою буття із філософським баченням світу» [2, с. 334]. Його пісні — це «книга буття», яка висвітлює його унікальні погляди на життя та людські цінності.

Отже, кожне з розглянутих досліджень зосереджується на різних аспектах мовної творчості Кузьми Скрябіна, але разом вони формують цілісне розуміння його стилю та особистості. Публікація, присвячена використанню сленгу,

демонструє, як митець наближає свої тексти до слухача, передаючи простоту й автентичність розмовної мови. Це надає його творам природності та дозволяє аудиторії впізнавати в них повсякденні життєві ситуації. Дослідження одоративної лексики розкриває, як через запахи Андрій Кузьменко створює багаті сенсорні образи, здатні викликати асоціації та емоції, що роблять його тексти чуттєво насиченими. Аналіз уже філософічності та патріотичних мотивів підкреслює глибокий світогляд митця та його зв'язок із рідною землею, любов до України, що додає його текстам значущості та символічного змісту.

Разом ці аспекти (сленг, запахові асоціації, філософічність та патріотизм) формують унікальний стиль Кузьми Скрябіна — багатогранний, емоційний і близький до широкої української аудиторії. Завдяки їм митець поєднує простоту й глибину, передаючи своїм слухачам глибокий зміст через доступну форму. Такий стиль не лише легко сприймається, але й залишає глибокий відбиток у свідомості аудиторії, формуючи особливий емоційний зв'язок із творчістю автора.

Творчість Кузьми Скрябіна продовжує впливати на українське суспільство, формуючи сучасну національну ідентичність, сповнену любові до України, прагненням до справедливості й щирого, глибокого сприйняття життя. Його мова залишається прикладом того, як через слова можна передати цілісну картину світу, близьку й зрозумілу людям.

Перспективи подальших досліджень імовірно можуть полягати в подальшому аналізі видової та жанрової поліфонії творчості Кузьми Скрябіна, що дозволить ще глибше зрозуміти багатогранність його мистецького феномену, впливу на розвиток молодіжної культури, музичної естетики та формування соціокультурних трендів в Україні. Це може стати основою для нових наукових підходів у вивченні української масової культури.

Література

1. Гаврилюк Н., Зозюк І. Сленг як особливість ідіостилю Кузьми Скрябіна (Андрія Кузьменка). *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2014. Вип. 17. С. 36–45.
2. Клещова О. Є. Лінгвістичний феномен пісенного дискурсу Кузьми Скрябіна. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2023. № 31. С. 330–335.
3. Клещова О. Є. Одоративна лексика в поетичній творчості Андрія Кузьменка («Скрябіна»). *Лінгвістика*. 2018. № 2 (39). С. 143–149.
4. Тараненко К. В. Суржик як елемент вербального іміджу українського виконавця. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72), № 2 Ч. 1., С. 39–44.